

Апостольська конституція Івана Павла II “Християнська мудрість” про церковні університети і факультети

ІВАН ПАВЛО, ЄПИСКОП
СЛУГА СЛУГ БОЖИХ
НА ВІЧНИЙ СПОМИН

Передмова

I

Християнська мудрість, якої Церква навчає з Божественного повеління, постійно надихає вірних Христових докладати зусиль до ревного поєднання в єдиний життєвий синтез людських справ та вчинків з релігійними цінностями, під впливом яких усе взаємно поєднується на славу Божу, а також задля повного вдосконалення людини, яке охоплює як тілесне так і духовне благо.

Місія Церкви поширювати Євангеліє, дійсно, не тільки вимагає, щоб Добра Новина проповідувалась по всьому світу та усе більшому числу чоловіків і жінок, але щоб сама сила Євангелія просочувалась у менталітет, стандарти судження та норми поведінки. Одним словом, необхідно, щоб ціла культура людства була занурена у Євангеліє.

Культурна атмосфера, в якій живе людина, має великий вплив на її спосіб мислення, а, отже, дії. Саме тому поділ між вірою та культурою є великою перешкодою для євангелізації, і в той самий час культура, просякнута християнським духом, є інструментом, що сприяє поширенню Доброї Новини.

Більш того, Євангеліє є призначеним для всіх людей будь-якого віку чи країни та не пов'язується виключно з однією якоюсь культурою. Воно є здатним проникати у всі культури, щоб просвічувати їх світлом божественного Одкровення й очищувати людську поведінку, оновлюючи її в Христі.

З цієї причини Церква Христова намагається принести Добру Новину в кожную частину людства, щоб бути спроможною повернути як індивідуальну так і колективну свідомість людей, і наповнити світлом Євангелія їхні діла та починання, ціле їхнє життя, і, навіть, ціле суспільне оточення, в якому вони перебувають. В такий спосіб Церква також сповнює свою місію євангелізації шляхом просування людської культури .

II

У цій діяльності Церкви стосовно культури, мали і все ще мають особливе значення католицькі університети, які за своєю природою спрямовані на те, щоб «забезпечити як би публічну, стійку та всеохоплюючу присутність християнського мислення у цілому прагненні розвивати вищу культуру» .

Дійсно, як нагадав мій попередник Папа Пій XI у передмові до Апостольської Конституції *Deus Scientiarum Dominus* , починаючи від раннього періоду, в Церкві виникла дидактика, яка знайомила християнською мудрістю, щоб в її світлі могли

формуватись життя та звичаї людей. З цих центрів християнської мудрості черпали своє знання найбільш прославлені Отці і Вчителі Церкви, наставники і церковні письменники.

З плином століть, особливо завдяки ревним ініціативам єпископів і ченців, поблизу храмів і монастирів було створено школи, які розвивали як церковне вчення, так і світську культуру, формуючи їх в одне ціле. З цих шкіл постали університети, ті славні установи Середньовіччя, для яких Церква від початку була найщедрішою матір'ю і покровителькою.

Згодом, коли цивільна влада, піклуючись про загальне благо, почала розвивати свої власні університети, Церква, вірна самій своїй природі, не припинила заснування і плекання подібних немов би осередків мудрості та навчальних установ. Про це свідчить значна кількість католицьких університетів, створених останніми часам майже у всіх частинах світу. Усвідомлюючи свою всесвітню спасаючу місію, Церква хоче бути особливо з'єднаною з цими центрами вищої школи і прагне, щоб вони повсюди процвітали і ефективно працювали задля уприсутнення істинного послання Христа в ділянці людської культури і сприяння йому в цій ділянці.

Для того, щоб католицькі університети, могли краще досягати цієї мети, мій попередник Папа Пій XII заохочував їх діяти як єдина спільнота. Своїм Апостольським Листом від 27 липня 1949 року він офіційно заснував Міжнародну федерацію католицьких університетів, яка «охоплює всі Атенеуми, які Святий Престол або канонічно встановив або встановить у майбутньому в світі, або чітко визнає як ті, які слідує нормам католицького вчення і, повністю йому відповідають».

З цієї причини Другий Ватиканський Собор не вагався стверджувати, що «Церква проявляє велику турботу про вищі навчальні заклади», і настійно заохочував, щоб католицькі університети «були встановлені у відповідних місцях по всьому світі» і щоб «студенти цих закладів дійсно були б видатним у вивченні, готовими взяти на себе обов'язки високої відповідальності у суспільстві і свідчити про віру перед світом». Оскільки Церква добре знає, що «майбутнє суспільства і самої Церкви є тісно пов'язаним з успіхами молодих людей, що отримують вищу освіту».

III

Це не дивно, однак, що серед Католицьких університетів Церква завжди з особливою ретельністю сприяла Церковним факультетам і Університетам, тобто тим, хто особливо займається християнським Одкровенням і пов'язаними з ним питаннями, і отже, тим, хто є більш тісно пов'язаний з її місією євангелізації.

В першу чергу, Церква поклала на ці факультети завдання підготовки з особливою турботою студентів для священничого служіння, для викладання священних наук, і для більш складних завдань апостолату. Також завданням цих факультетів є «ретельніше дослідження різних ділянок священних дисциплін з тим, щоб день за днем досягати глибшого розуміння священного Одкровення, повніше відкривати передану нам предками християнську мудрість, підтримувати діалог з відділеними

від нас братами і сестрами і нехристиянами, в також відповідати на питання, які повстають з прогресом науки».

Дійсно, нові науки і нові відкриття ставлять нові проблеми, які кидають виклик священним дисциплінам і вимагають відповіді. Таким чином, тим, хто присвятив себе священним наукам, і першим завданням яких є досягнення глибокого розуміння найвищої істини через богословське дослідження, слід підтримувати контакти з науковцями з інших дисциплін, незалежно від того чи вони є віруючими чи ні, спробувати оцінити і інтерпретувати найновіші твердження і розсудити їх в світлі істини Одкровення.

Маючи цей постійний контакт з реальністю, богослови також закликаються до пошуку більш придатного способу передавання вчення своїм сучасникам, які працюють в різних галузях науки, оскільки «одне діло — сам депозит віри або істин, що містяться в наших священних доктринах, а інше — той спосіб, яким вони висловлюються, при збереженні того самого змісту і значення». Дуже корисно, щоб серед Божого народу релігійна практика та чесність душі йшли б в ногу з прогресом науки і техніки, і щоб в пастирській роботі вірні поступово провадилися б до більш чистого і більш зрілого життя віри.

Безумовно, можливість зв'язку з місією євангелізації також існує на факультетах інших наук, які, хоча їм бракує особливого зв'язку з християнським Одкровенням, все ж таки можуть надати істотну допомогу в справі євангелізації. Саме так їх розглядає Церква, коли вони постають як Церковні факультети. Саме тому вони мають особливий зв'язок з церковною ієрархією.

Отже, Апостольський Престол, виконуючи свою місію, чітко усвідомлює своє право і обов'язок засновувати і розвивати Церковні факультети, які б залежали від нього, або як окремо існуючі або в складі університетів; факультети, які є призначеними для навчання як церковних, так і світських студентів. Апостольський Престол надзвичайно прагне, щоб під керівництвом своїх Пастирів увесь народ Божий працював разом задля певності, що ці центри мудрості ефективно сприяють зростанню віри і християнського життя.

IV

Церковні факультети – які призначаються задля загального блага Церкви і мають цінні відносини з цілою церковною спільнотою – повинні усвідомлювати свою важливість у Церкві й свою участь в служінні Церкви. Дійсно, тим факультетам, які торкаються питань ближчих до християнського Одкровення, слід також пам'ятати накази, які Христос, Верховний Вчитель, дав Своїй Церкві щодо цього служіння: «Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи: хрестячи їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа; навчаючи їх берегти все, що я вам заповідав» (Мт. 28:19-20). Відповідно, в цих факультетах має бути така вірність, яка б з'єднала їх з цілісною наукою Христа, справжнім тлумачем і охоронцем якої протягом століть завжди був Вчительський Уряд Церкви.

Конференції єпископів окремих країн і регіонів, де ці факультети існують, повинні ревно про них піклуватися і сприяти їхньому розвитку, і в той же час постійно

підтримувати їхню вірність вченню Церкви, так щоб ці факультети могли свідчити перед усією спільнотою вірних щире слідування вищезгаданому наказу Христа. Це свідчення завжди повинно демонструватись як факультетом як таким, так і кожним його членом. Церковні університети і факультети засновуються в Церкві з метою утвердження і вдосконалення вірних Христових, й при виконанні свого завдання повинні завжди мати це за критерій.

На викладачів покладається дуже велика відповідальність у сповненні ними особливого служіння Божого слова і в тому, щоб вони були наставниками віри для молоді. Нехай вони, перш за все, будуть для своїх студентів, так само як і для інших віруючих, свідками живої істини Євангелія і прикладом вірності Церкві. Доречно згадати серйозні слова Папи Павла VI: «Завдання богослова полягає у створенні церковної спільноти, щоб народ Божий міг зростати в досвіді віри» .

V

Для досягнення цих цілей, Церковні факультети повинні бути організовані таким чином, щоб відповідати новим вимогам сьогодення. З цієї причини Другий Ватиканський Собор заявив, що їхні закони необхідно переглянути.

Отже, Апостольська Конституція *Deus Scientiarum Dominus*, яка була оприлюднена моїм попередником Папою Пієм XI 24 травня 1931 р., багато зробила у свій час для відновлення вищих церковних студій. І все ж таки, завдяки новим обставинам життя тепер необхідні адаптація і оновлення.

За останні п'ятдесят років великі зміни трапились не лише в громадянському суспільстві, але також в самій Церкві. Відбулись важливі події, особливо Другий Ватиканський Собор, які вплинули як на внутрішнє життя Церкви, так і на її зовнішні відносини з християнами інших церков, з нехристиянами, з невіруючими, а також з усіма тими, кому залежить на більш людській цивілізації.

Крім того, з'являється постійно зростаючий інтерес до богословських наук не тільки серед духовенства, але й серед мирян, які у великій кількості відвідують богословські школи. Як наслідок, кількість цих шкіл останнім часом значно зростає.

Нарешті, з'явилися нові погляди на структуру університетів та факультетів, як світських, так і церковних. Це стало наслідком виправданого прагнення університетського життя, відкритого для більшої кількості учасників; прагнення, відчутого всіма тими, хто будь-яким чином бере участь в університетському житті.

Не можна ігнорувати велику еволюцію, яка сталася в педагогічних та дидактичних методах, що вимагають нових способів організації досліджень. До того, також відчувається все більш тісний зв'язок між різними науками і дисциплінами, а також прагнення до більш тісної співпраці у цілому університетському середовищі.

Для того щоб задовольнити ці нові потреби, Священна Конгрегація Католицького виховання у відповідь на доручення Собору вже в 1967 році розпочала вивчати питання оновлення в душі Собору. 20 травня 1968 року вона оприлюднила «Деякі норми щодо перегляду Апостольської Конституції *Deus Scientiarum Dominus*

стосовно академічних церковних студій», які протягом останніх років мали благотворний вплив.

VI

Однак, тепер ця робота має бути завершена та вдосконалена через новий закон. Скасовуючи Апостольську Конституцію *Deus Scientiarum Dominus* і додані до неї Правила застосування, а також Деякі норми, опубліковані 20 травня 1968 року Священною Конгрегацією Католицького виховання, цей закон включає у себе деякі елементи з цих документів, котрі залишаються дійсними. В той самий час він встановлює нові норми, за якими оновлення, яке вже успішно розпочалось, може розвиватись та завершитись.

Ніхто не усвідомлює труднощі, які, здається, стоять на перешкоді до прийняття нової Апостольської Конституції. В першу чергу, це “плин часу”, який настільки швидко вносить зміни, що, здається, неможливо встановити щось стабільне і постійне. Потім є “різноманітність місць”, яка, здається, закликає до плюралізму, що видається практично неможливим видання загальних норм, дійсних для всіх частин світу.

Але оскільки у всьому світі існують церковні факультети, які засновував та затвердив Святий Престол, і в яких від його імені надаються вчені ступені, необхідно, щоб шанувалась певна істотна єдність і щоб необхідні умови для отримання наукового ступеня були чітко викладені і мали універсальну цінність. Необхідні речі, стосовно яких передбачається відносна стабільність, повинні бути встановлені законом, і в той же час повинна бути залишена відповідна свобода для введення в Статут окремих факультетів подальших уточнень, беручи до уваги різні місцеві умови та університетські звичаї, притаманні кожному регіонові. Таким чином, не ставляться ні перешкоди, ні обмеження законному прогресові у наукових дослідженнях, але він спрямовується в правильне русло задля отримання кращих результатів. Більш того, разом із законною диференціацією факультетів, єдність Католицької Церкви в цих центрах освіти також буде очевидною для кожного.

Таким чином, Священна Конгрегація Католицького виховання, за наказом мого попередника Папи Павла VI, звернулась за порадою, перш за все, до самих церковних університетів і факультетів, потім до відділів Римської курії та інших зацікавлених сторін. Після цього була створена комісія експертів, яка під керівництвом тої самої Конгрегації, ретельно переглядали законодавство, що стосується церковних академічних студій.

Ця робота була успішно завершена, і Папа Павло VI збирався оприлюднити цю Конституцію, оскільки гаряче бажав це зробити, проте він помер. Так само раптова смерть Папи Івана Павла I запобігла цьому опублікуванню. Після довгого і ретельного розгляду цього питання, я видав декрет та затвердив мою апостольською владою наступні закони і норми.

ЧАСТИНА ПЕРША

ЗАГАЛЬНІ НОРМИ

Титул I

ПРИРОДА І МЕТА

ЦЕРКОВНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ І ФАКУЛЬТЕТІВ

Стаття 1. Церква для сповнення служіння євангелізації, довіреної їй Христом, має право і обов'язок засновувати і підтримувати університети і факультети, які від неї залежать.

Стаття 2. Під термінами «церковні університети і факультети» маються на увазі ті установи, які були канонічно засновані або затверджені Апостольським Престолом, які сприяють розвитку священної доктрини та пов'язаним з нею наукам і вивчають їх, і які мають право присвоювати вчені ступені авторитетом Священного Престолу.

Стаття 3. Метою церковних факультетів є:

§ 1. за допомогою наукових досліджень розвивати і просувати свої власні дисципліни, і особливо поглиблювати знання християнського Одкровення і пов'язані з ним питання, систематично викладати істини, що містяться в ній, розглядати в світлі Одкровення найостанніші досягнення науки і представляти їх сучасникам у спосіб, адаптований до різних культур;

§ 2. навчати студентів до рівня високої кваліфікації у власних дисциплінах, відповідно до католицької доктрини, готувати їх належним чином зустрічатись зі своїми завданнями, а також сприяти подальшій безперервній освіті служителів Церкви;

§ 3. відповідно до власної природи і в тісному спілкуванні з ієрархією, інтенсивно співпрацювати із місцевою і вселенською Церквою, у справі євангелізації.

Стаття 4. Обов'язком єпископських конференцій є уважно стежити за життям і прогресом церковних університетів і факультетів в силу їх особливого значення для Церкви.

Стаття 5. Канонічне заснування або затвердження церковних університетів і факультетів застерігається за Священною Конгрегацією Католицького виховання, яка керує ними відповідно до закону.

Стаття 6. Лише університети і факультети, канонічно встановлені або затверджені Святим Престолом і впорядковані відповідно до норм цієї Конституції, мають право присвоювати вчені ступені, які мають канонічну вартість, за винятком спеціального права Папської Біблійної комісії.

Стаття 7. Статут кожного університету чи факультету, який повинен бути складений відповідно до цієї Конституції, вимагає схвалення Священної Конгрегації Католицького виховання.

Стаття 8. Церковні факультети, засновані або затверджені Святим Престолом, в нецерковних університетах, що надають як канонічні, так і світські вчені ступені,

повинні дотримуватися приписів цієї Конституції, беручи до уваги конвенції, підписані Святим Престолом із різними державами або із самими університетами.

Стаття 9. § 1. Факультети, які не були канонічно встановлені або затверджені Святим Престолом, не можуть надавати вчені ступені канонічної вартості.

§ 2. Вчені ступені, надані цими факультетами, для того, щоб мати значення з певними канонічними наслідками, потребують визнання з боку Священної Конгрегації Католицького виховання.

§ 3. Для надання подібного визнання індивідуальним ступеням з певних причин, повинні бути виконані умови, встановлені Священною Конгрегацією.

Стаття 10. Для правильного виконання даної Конституції, слід дотримуватись Норм застосування, виданої Священною Конгрегацією Католицького виховання.

Титул II

АКАДЕМІЧНА СПІЛЬНОТА ТА ЇЇ УРЯД

Стаття 11. § 1. Оскільки університет чи факультет утворює свого роду спільноту, всі, хто до нього належать – чи як окремі особистості чи як члени рад, повинні, відповідно до свого статусу, відчувати спільну відповідальність за спільне благо і прагнути працювати задля досягнення її цілей.

§ 2. Таким чином, їхні права та обов'язки в рамках академічної спільноти мають бути чітко викладені в Статуті, щоб могли належним чином здійснюватися в правильно встановлених рамках.

Стаття 12. Великий Канцлер в університеті або на факультеті представляє Святий Престол і, в рівній мірі, представляє університет або факультет Святому Престолові. Він сприяє збереженню і розвиткові університету або факультету, і підтримує його спілкування з місцевою та Вселенською Церквою.

Стаття 13. § 1. Великим Канцлером є Прелат-Ординарій (*Praelatus Ordinarius*), від якого університет або факультет залежать юридично, якщо Святим Престолом не встановлено інше.

§ 2. За сприятливих умов також можливо мати посаду Віце-канцлера, чий повноваження визначаються Статутом.

Стаття 14. Якщо Великим Канцлером є не місцевий Ординарій, а якась інша особа, статутними нормами встановлюється, яким чином Ординарій і Великий Канцлер виконують свої обов'язки у взаємній згоді.

Стаття 15. Академічні повноваження є особистими та колегіальними. Особисті повноваження, в першу чергу, має Ректор чи Президент і Декан. Колегіальні повноваження належать різним органам керівництва або радам університету чи факультету.

Стаття 16. Статут університету чи факультету повинен дуже ретельно вказувати на назви та функції академічних посад, визначаючи спосіб, яким на них призначаються, та термін повноважень, беручи до уваги як канонічний характер окремого університету або факультету, так і місцеву практику університету.

Стаття 17. Ті, хто призначаються на академічні посади, мають бути добре обізнаними з життям університету і, загалом, походити з числа викладачів факультету.

Стаття 18. Ректор і президент призначаються, або принаймні підтверджуються Священною Конгрегацією Католицького виховання.

Стаття 19. § 1. Статут визначає, яким чином повинні співпрацювати особистісні та колегіальні органи влади, з тим щоб принцип колегіальності в особливо серйозних питаннях, і перш за все в питаннях академічного характеру ретельно зберігався, однак, особистісні органи влади могли використовувати свою владу відповідно до своїх обов'язків.

§ 2. В першу чергу це стосується Ректора, чиїм обов'язком є керування цілим університетом та сприяння, відповідним чином, його єдності, співпраці та прогресу.

Стаття 20. § 1. Якщо Факультети є частиною Церковного університету, їхнє управління повинно бути узгоджене через Статут з управлінням цілого університету в такий спосіб, щоб сприяти благу як окремого факультету, так і цілого університету, та заохочувати факультети до співробітництва один з одним.

§ 2. Безперечно канонічні вимоги Церковних факультетів повинні зберігатись навіть тоді, коли ці факультети є частинами нецерковних університетів.

Стаття 21. У випадку, якщо факультет є приєднаним до семінарії або коледжу, Статути повинні, виходячи з обов'язку співпраці у всьому, що сприяє благу студентів, чітко і ефективно передбачувати відмежування академічного управління та адміністрації факультету від управління та адміністрації семінарії чи коледжу.

Титул III ВИКЛАДАЧІ

Стаття 22. Кожен факультет має мати достатню кількість викладачів, особливо постійних, для оцінювання та розвитку дисциплін, а також для належної турботи про студентів та їхнє благо.

Стаття 23. Повинні існувати різні рівні викладачів, окреслені в Статуті, в залежності від їхнього ступеню підготовки, терміну задіяності та відповідальності на факультеті, з урахуванням місцевої університетської практики.

Стаття 24. Статут повинен визначити, які органи відповідають за найм, призначення та заохочення викладачів, особливо, коли мова йде про надання їм постійної посади.

Стаття 25. § 1. Для того, щоб бути законно найнятою в якості постійного викладача факультету, людина повинна:

- 1) відрізнятись багатством знань, свідчити життям, та мати почуття відповідальності;
- 2) мати відповідний докторат або рівноцінний ступень або виняткові і особливі наукові досягнення;
- 3) пред'явити документальне підтвердження придатності для виконання наукових досліджень, особливо через опубліковану дисертацію;

4) продемонструвати здатність до викладання.

§ 2. Ці вимоги для прийняття постійних викладачів повинні бути застосовані також, пропорційно, для найму тимчасових викладачів.

§ 3. При наймі викладачів повинні бути прийняті до уваги наукові вимоги у тому ж просторі в практиці місцевих університетів.

Стаття 26. § 1. Всі викладачі будь-якого рангу мають відрізнятися зразковим життям, чистотою вчення, і відданістю обов'язку з тим, щоб могли ефективно сприяти справжній меті Церковного факультету.

§ 2. Ті, хто викладає питання, що торкаються віри і моралі, повинні бути свідомими свого обов'язку виконувати свою роботу в повній єдності з автентичним Вчительством Церкви, насамперед Вчительством Римського Понтифіка .

Стаття 27 § 1. Ті, хто навчає дисциплін, що стосуються віри і моралі, мають отримати, після сповідання віри, канонічну місію від Великого Канцлера або його представника, оскільки вони не навчають своєю владою, але в силу місії, яку вони отримали від Церкви. Інші викладачі повинні отримати дозвіл на навчання від Великого Канцлера або його представника.

§ 2. Всі викладачі, перш ніж вони отримують постійну посаду або перш, ніж вони висуваються на вищу категорію викладача, або в обох випадках, як повинен стверджувати Статут, повинні отримати декларацію *Nihil obstat* від Святого Престолу.

Стаття 28. Просування на більш високий ранг викладача відбувається після відповідного проміжку часу і відповідно до досвіду навчання, досліджень, публікації наукових робіт, духу співробітництва в галузі викладання та досліджень, а також прихильності факультету.

Стаття 29. Викладачі задля задовільного сповнення свого завдання повинні бути вільні від інших обов'язків, які не можуть бути узгоджені з їхнім завданням проводити дослідження і навчати, згідно з тим, що Статут вимагає для кожного рангу викладача.

Стаття 30. Статут повинен містити:

- а) коли і за яких умов викладач припиняє виконання свого обов'язку;
- б) з яких причин і яким чином викладач може бути суспендований, або навіть позбавлений своєї посади, з тим щоб гарантувати права як викладачів, так і факультету або університету, і, перш за все, студентів, а також церковної громади.

Титул IV СТУДЕНТИ

Стаття 31. Церковні факультети є відкритими для всіх, будь то духовні особи або миряни, які можуть на законних підставах дати свідчення про ведення морального способу життя та завершення попередніх студій, необхідних для вступу на факультет.

Стаття 32. § 1 Для вступу на факультет задля отримання наукового ступеню, необхідно представити атестат, необхідний для вступу в світський університет своєї

країни чи країни, де розташований факультет.

§ 2. Факультет визначає в своєму Статуті, що, крім того, що міститься в § 1 вище, є необхідним для вступу на навчання, включно з вимогами щодо стародавніх і сучасних мов.

Стаття 33. Студенти повинні сумлінно дотримуватися приписів факультету щодо загальної програми та дисциплін – у першу чергу щодо програми навчання, відвідуваності занять та іспитів – а також всього, що відноситься до життя факультету.

Стаття 34. Статути повинні визначити, яким чином студенти, індивідуально або колективно, мають приймати участь в житті університетської спільноти в тих аспектах, в яких можуть зробити внесок в загальне благо факультету або університету.

Стаття 35. Статут повинен в рівній мірі визначати, яким чином студенти з вагомих причин можуть бути суспендовані з певних прав або позбавлені них, або навіть бути відраховані з факультету, з тим, щоб права студентів, факультету або університету, а також церковної спільноти були відповідним чином захищені.

Титул V

ПОСАДОВІ ОСОБИ ТА ПРАЦІВНИКИ

Стаття 36. § 1. В управлінні та адмініструванні університету або факультету, керівництву мають допомагати працівники, підготовлені для виконання різних завдань.

§ 2. Посадовими особами, в першу чергу, є секретар, бібліотекар та економіст.

Стаття 37. Також повинні бути інші працівники, яким доручаються нагляд, дотримання порядку та інші обов'язки, відповідно до потреб університету або факультету.

Титул VI

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Стаття 38. § 1. При організації навчання слід ретельно дотримуватись принципів і норм, які, щодо різних питань, містяться в церковних документах, особливо в документах Другого Ватиканського Собору. У той самий час необхідно враховувати добрі досягнення наукового прогресу, які можуть сприяти відповідям на питання, які ставляться в даний час.

§ 2. На окремому факультеті повинен використовуватись науковий метод, який відповідав б потребам, характерним сьогодні для окремих наук. Також методи навчання та дидактичні методи повинні застосовуватися таким чином, щоб викликати особисте залучення студентів та їхню активну участь у власних студіях.

Стаття 39. § 1. За нормами Другого Ватиканського Собору, відповідно до характеру кожного факультету:

1) має бути визнана свобода в наукових дослідженнях і викладанні, щоб міг бути досягнений істинний прогрес в процесі навчання і розуміння божественної істини;

2) в той самий час зрозуміло, що:

а) справжня свобода в навчанні обов'язково міститься в межах Божого Слова, як цього постійно навчає Вчительський Уряд Церкви,

б) так само, справжня свобода в дослідженні обов'язково спирається на тверду прихильність Слову Божому та лояльність до Вчительського Уряду Церкви, чий обов'язок полягає у достовірній інтерпретації Слова Божого.

§ 2. Тому до настільки вагомого питання необхідно підходити з обережністю, довірою та без підозр, й в той же час зі справедливістю і розсудливістю, особливо у викладанні, а також працювати над ретельним узгодженням потреб науки із пастирським потребам Божого народу.

Стаття 40. На кожному факультеті навчальна програма повинна бути відповідним чином організована в етапи або цикли, адаптовані до матеріалу. Як правило, це наступні:

а) по-перше, проводиться загальне ознайомлення, що охоплює узгоджене представлення всіх дисциплін, поряд зі вступом до наукового методу;

б) далі, одна частина дисциплін вивчається більш глибоко, щоб студенти одночасно ретельніше вправлялись у практиці наукового дослідження;

в) нарешті, відбувається прогрес у науковій зрілості, особливо через письмову роботу, яка дійсно вносить свій вклад у розвиток науки.

Стаття 41. § 1. Повинні бути визначені дисципліни, які є абсолютно необхідними для факультету для досягнення своїх цілей, а також ті, які в різний спосіб можуть сприяти досягненню цих цілей, й тому, слід визначити, відповідно, чим вони відрізняються одне від одних.

§ 2. На кожному факультеті дисципліни повинні бути розташовані таким чином, щоб утворювати органічне тіло, щоб забезпечувати тверду і послідовну формацію студентів та сприяти співпраці з боку викладачів.

Стаття 42. Лекції, особливо основного циклу, повинні бути відчитані, а студенти повинні їх відвідувати, відповідно до норм, вказаних в Статуті.

Стаття 43. Практичні заняття та семінари, особливо, в циклі спеціалізації, повинні дбайливо проводитись під керівництвом викладача. Вони повинні постійно доповнятися особистими студіями студента та частими обговорюваннями з викладачами.

Стаття 44. Статут факультету повинен визначити, які іспити або еквівалентні випробування, будь то письмові чи усні роботи, студенти повинні складати в кінці семестру, року, та особливо циклу, з тим, щоб їхні здібності могли бути перевірені стосовно продовження навчання на факультеті та отримання вчених ступенів.

Стаття 45. Подібним чином Статут повинен визначити, як визнаються студії, отримані деінде, особливо стосовно звільнення від деяких дисциплін або іспитів або навіть відносно скорочення навчальної програми, однак, завжди, враховуючи приписи Священної Конгрегації Католицького виховання.

Титул VII ВЧЕНІ СТУПЕНІ

Стаття 46. § 1. Після кожного циклу навчальної програми може бути присудженим відповідний вчений ступінь, який повинен бути встановлений для кожного факультету, враховуючи тривалість циклу та дисциплін, які викладаються на ньому.

§ 2. Таким чином, відповідно до загальних і спеціальних норм Конституції, усі ступені, які присуджуються, та умови, за яких вони присуджуються, повинні бути визначені в Статутах окремих факультетів.

Стаття 47. §1. Вченими ступенями, які присуджуються на Церковному факультеті є: Бакалавр, Ліценціат та Докторат.

§ 2. До цих ступенів можуть бути додані особливі кваліфікації, відповідно до різноманітності факультетів та порядку студій на окремих факультетах.

Стаття 48. В Статутах окремих факультетів вченим ступеням можуть бути дані різні назви, з урахуванням практики місцевого університету, однак, із чітким зазначенням їхньої еквівалентності до вищезгаданих вчених ступенів та підтримкою одноманітності Церковних факультетів тієї самої місцевості.

Стаття 49. § 1. Ніхто не може одержати вчений ступінь без належного вступу на факультет та завершення курсу навчання, встановленого Статутом, та успішної здачі іспитів або тестів.

§ 2. Ніхто не може бути допущений до докторату без попереднього отримання ліценціату.

§ 3. Крім того, необхідною умовою для отримання докторського ступеня є докторська дисертація, яка дійсно робить внесок до прогресу науки, яка є написаною під керівництвом викладача, публічно захищеною та колегіально схваленою. Принаймні, основна її частина повинна бути опублікована.

Стаття 50. § 1. Докторат є вченим ступенем, який дозволяє викладати на факультеті та який, відповідно, є для цього потрібним. Ліценціат є академічним ступенем, який дозволяє викладати у Вищій духовній семінарії або еквівалентній школі та який, отже, для цього вимагається.

§ 2. Наукові ступені, які є необхідними для того, щоб займати різні церковні посади, повинні бути затверджені компетентною церковною владою.

Стаття 51. Ступінь почесного доктору може бути присуджена за особливий науковий вклад або культурні заслуги у сприянні церковній науці.

Титул VIII ЗАСОБИ НАВЧАННЯ

Стаття 52. Для досягнення власних цілей, особливо щодо наукових досліджень, кожен університет або факультет повинен мати відповідну бібліотеку, з урахуванням потреб співробітників та студентів. Вона повинна бути належним чином організована та оснащена відповідним каталогом.

Стаття 53. Через щорічні асигнування, бібліотека повинна постійно укомплектовуватись книгами, старими та новими, а також основним науковими обзорами з тим, щоб бути в змозі ефективно служити дослідженням, викладанню дисциплін, навчальним потребам, а також практичним заняттям та семінарам.

Стаття 54. Бібліотеку повинен очолювати досвідчений бібліотекар, якому має допомагати відповідна рада, та який в належний спосіб бере участь в нараді університету або факультету.

Стаття 55. § 1. Факультет також повинен мати технічне обладнання, аудіо – візуальні матеріали, і т.п., які б були корисними у навчальній роботі.

§ 2. У зв'язку з особливим характером та метою університету або факультету повинні бути доступними науково-дослідні інститути та наукові лабораторії, а також інші пристрої, необхідні для досягнення цієї мети.

Титул ІХ

ЕКОНОМІЧНІ ПИТАННЯ

Стаття 56. Університет або факультет повинен мати достатньо грошей для досягнення своїх цілей належним чином. Його майно та майнові права повинні бути ретельно описані у Статуті.

Стаття 57. Статути повинні визначити обов'язки економісту, а також яку участь Ректор чи Президент університету або Рада факультету бере у грошових справах, відповідно до норм доброго господарювання та задля збереження здорового адміністрування.

Стаття 58. Викладачі, посадові особи та працівники повинні отримувати відповідну винагороду, з урахуванням місцевих звичаїв, а також з урахуванням соціального забезпечення та страхування.

Стаття 59. Крім того, Статути повинні визначати загальні норми, які будуть вказувати, яким чином студенти вносять свій вклад у витрати університету або факультету через вступний внесок, щорічну оплату навчання, внески за іспити та диплом.

Титул Х

ПЛАНУВАННЯ І СПІВРОБІТНИЦТВО ФАКУЛЬТЕТІВ

Стаття 60. § 1. Велика увага має бути приділена розподілу, або, як його ще називають, плануванню університетів та факультетів, з тим щоб забезпечити їхнє збереження, розвиток, та відповідне розміщення у різних частинах світу.

§ 2. Для досягнення цієї мети Священній Конгрегації Католицького виховання повинні допомагати своїми порадами Конференції Єпископів та експертні комісії.

Стаття 61. Встановлення або затвердження нового університету чи факультету здійснюється рішенням Священної Конгрегації Католицького виховання за умови виконання усіх вимог. У цьому Конгрегація прислуховується до місцевих Ординаріїв, Конференції Єпископів та експертів, особливо подібних факультетів.

Стаття 62. § 1. Приєднання будь-якої інституції до факультету з наступним наданням диплому бакалавра затверджується Священною Конгрегацією Католицького виховання, після виконання умов, встановлених тією ж Священною Конгрегацією.
§ 2. Дуже бажано, щоб богословські навчальні центри, будь то єпархіальні чи чернечі, були пов'язані з Факультетом Священного Богослов'я.

Стаття 63. Приєднання інституції до факультету та її включення у факультет з метою надання вищих вчених ступенів здійснюється за рішенням Священної Конгрегації Католицького виховання, після виконання умов, встановлених тією ж Священною Конгрегацією.

Стаття 64. Співпраця між факультетами того ж самого університету, чи факультетами одного регіону або більш широкої територіальної одиниці, повинна старанно плекатися, оскільки вона є великою допомогою для наукових досліджень викладачів та кращої формації студентів. Співпраця також сприяє просуванню міждисциплінарного співробітництва, яке сьогодні виявляється все більш необхідним, а також робить свій внесок у розвиток взаємодоповнюваності між факультетами. Вона так само допомагає проникненню християнської мудрості у всі культури.

ЧАСТИНА ДРУГА СПЕЦІАЛЬНІ НОРМИ

Стаття 65. Крім норм спільних для всіх Церковних факультетів, які встановлені в першій частині цієї Конституції, тут наводяться спеціальні норми для деяких з цих факультетів, в силу їхнього особливого характеру та важливості для Церкви.

Титул I ФАКУЛЬТЕТ СВЯЩЕННОГО БОГОСЛОВ'Я

Стаття 66. Факультет священного богослов'я має своєю метою глибоке вивчення та систематичне пояснення, відповідним до того науковим методом, католицької доктрини, з великою обережністю отриманої з Божественного Одкровення. Він має своєю метою ретельний пошук рішення людських проблем у світлі того ж Одкровення.

Стаття 67. § 1. Вивчення Святого Письма повинно бути душею Священного Богослов'я, яке спирається, немов на вічний фундамент, на написане Слово Боже разом із живою Традицією.

§ 2. Окремі богословські дисципліни повинні викладатися таким чином, щоб з їхньої внутрішньої структури та з відповідного об'єкту кожної з них, а також із їхнього зв'язку з іншими дисциплінами, в тому числі з філософськими та антропологічними науками, абсолютно чітко була зрозумілою єдність цілого богословського вчення, й у такий спосіб, щоб всі дисципліни зводились в єдине в глибокому розумінні таємниці Христа, щоб вона могла бути з більшою ефективністю проголошеною народу Божому та усім народам.

Стаття 68. § 1. Об'явлена істина повинна розглядатись також у зв'язку із сучасними, передовими науковими досягненнями, щоб можна було побачити, «як віра і розум

єднаються в єдину істину» . Крім того, її тлумачення повинно бути, без жодного викривлення істини, адаптованим до природи та характеру кожної культури, приділяючи особливу увагу філософії та мудрості різних народів. Тим не менш, будь який синкретизм та всякого роду помилковий партикуляризм повинні бути виключені .

§ 2. Позитивні цінності різних культур і філософії слід шукати, ретельно перевіряти та приймати. Тим не менш, системи та методи, несумісні з християнською вірою, не повинні бути прийнятими.

Стаття 69. Екуменічні питання повинні ретельно розглядатися відповідно до норм компетентної церковної влади . Також необхідно уважно розглянути відносини з нехристиянськими релігіями. Проблеми, пов'язані з сучасним атеїзмом, повинні бути ретельно вивчені.

Стаття 70. У навчанні та викладанні католицької доктрини завжди слід підкреслювати вірність Вчителю Церкви. При виконанні викладацьких обов'язків, особливо, в основному циклі, перш за все, мають бути передані ті речі, які належать отриманій Церквою спадщині. Гіпотетичні або особисті думки, що походять з нових досліджень, як такі повинні бути представлені скромно.

Стаття 71. При представленні доктрини, слід дотримуватися норм, які знаходяться в документах Другого Ватиканського Собору , а також пізніших документів Святого Престолу в тієї мірі, в якій вони стосуються академічних досліджень.

Стаття 72. Навчальна програма факультету священного богослов'я включає в себе:
а) перший цикл, основи, який триває п'ять років або десять семестрів, або три роки якщо умовою вступу є попередній двохрічний курс філософії. Крім солідної філософської освіти, яка є необхідним вступом до богословських досліджень, богословські дисципліни повинні викладатися таким чином, щоб представлене являло собою органічний виклад всієї католицької доктрини, разом зі вступом до богословської наукової методології. Цикл закінчується отриманням академічного ступеня бакалавра або іншого відповідного ступеня, зазначеного в Статуті факультету.

б) другий цикл, спеціалізація, яка триває протягом двох років або чотирьох семестрів. У цьому циклі відповідно до характеру різних спеціалізацій викладаються спеціальні дисципліни, а також, проводяться семінари та практичні заняття задля оволодіння вмінням робити наукові дослідження. Цикл закінчується вченим ступенем ліценціата спеціалізованого.

в) третій цикл, в якому протягом відповідного періоду часу наукова освіта доводиться до кінця, особливо через написання докторської дисертації. Цикл завершується науковим ступенем доктора.

Стаття 73. § 1. Для зарахування на факультет священного богослов'я студент повинен зробити попередні студії, передбачені у статті 32 даної Конституції.

§ 2. Якщо перший цикл факультету триває лише три роки, студент повинен представити свідоцтво про закінчення дворічного курсу з філософії на філософському факультеті або в одному з визнаних інститутів.

Стаття 74. § 1. Факультет священного богослов'я має особливий обов'язок піклуватися про наукову богословську формацію тих, хто готується до священства або готується отримати якусь церковну посаду.

§ 2 Для досягнення цієї мети мають бути запропоновані спеціальні курси для семінаристів. Самому факультетові пасувало б запропонувати в додаток до п'ятирічного базового циклу "пастирський рік", необхідний для священства. По закінченні цього року може бути виданий спеціальний диплом.

Титул II

ФАКУЛЬТЕТ КАНОНІЧНОГО ПРАВА

Стаття 75. Факультет канонічного права, будь то латинського чи східного, має на меті розвиток та просування юридичних дисциплін у світлі закону Євангелія та глибокий вишкіл студентів з цих дисциплін для формації дослідників, викладачів та інших осіб, які будуть підготовлені для зайняття спеціальних церковних посад.

Стаття 76. Навчальна програма факультету канонічного права включає в себе:

- а) перший цикл, що триває не менше одного року або двох семестрів, в якому вивчаються загальні основи канонічного права, і ті дисципліни, які необхідні для вищої юридичної освіти;
- б) другий цикл, що триває два роки чи чотири семестри, під час якого повністю вивчається увесь Кодекс канонічного права, поряд з іншими дисциплінами, спорідненими з ним;
- в) третій цикл, що триває як мінімум рік або два семестри, під час якого завершується юридична освіта та пишеться докторська дисертація.

Стаття 77. § 1. Що стосується студій, призначених для першого циклу, факультет може скористатись студіями, зробленими на іншому факультеті, які він може визнати, як ті, що відповідають його вимогам.

§ 2. Другий цикл завершується ліценціатом, і третій – докторатом.

§ 3. Статути факультету повинні визначати спеціальні вимоги щодо присудження вчених ступенів, дотримуючись норм застосування Священної Конгрегації Католицького виховання.

Стаття 78. Для зарахування на факультет канонічного права, студент повинен завершити попередні студії, передбачені у статті 32 цієї Конституції.

Титул III

ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОСОФІЇ

Стаття 79. § 1. Церковний філософський факультет має на меті дослідження філософських проблем відповідно до наукової методології, спираючись на спадщину вічно дієвої філософії. Він повинен шукати рішення в світлі природного розуму, і, крім того, він повинен демонструвати їхню відповідність християнським поглядам на світ, людину та Бога, визначати у правильному світлі відносини між філософією та богослов'ям.

§ 2. Отже, студенти повинні бути вишколені таким чином, щоб вони були готові вчити і заповняти інші відповідні інтелектуальні посади, а також щоб вони були

підготовлені до сприяння християнській культурі та провадженню плідного діалогу з людьми нашого часу.

Стаття 80. У викладанні філософії повинні бути дотримані відповідні норми, що містяться в документах Другого Ватиканського Собору та в інших нещодавніх документах Святого Престолу, що стосуються наукових студій .

Стаття 81. Навчальна програма факультету філософії включає в себе:

- а) перший цикл, основи, в якому протягом двох років або чотирьох семестрів здійснюється органічне представлення різних частин філософії, що включає в себе трактування світу, людини та Бога. Він також включає в себе історію філософії, поряд зі вступом до методу наукового дослідження;
- б) другий цикл, початок спеціалізації, в якому протягом двох років або чотирьох семестрів через спеціальні дисципліни та семінари здійснюється більш глибоке вивчення певного сектору філософії;
- в) третій цикл, в якому протягом відповідного періоду часу досягається філософська зрілість, зокрема шляхом написання докторської дисертації.

Стаття 82. Перший цикл закінчується ступенем бакалавру, другий ступенем спеціалізованого ліценціату, а третій ступенем доктору.

Стаття 83. Для зарахування на філософський факультет, студент повинен мати зробили попередні студії, передбачені у статті 32 Конституції.

Титул IV

ІНШІ ФАКУЛЬТЕТИ

Стаття 84. Крім факультетів священного богослов'я, канонічного права та філософії, інші факультети канонічно засновуються або можуть бути засновані відповідно до потреб Церкви і з метою досягнення певних цілей, як, наприклад:

- а) більш глибоке вивчення деяких наук, які мають велике значення для богословських, юридичних та філософських дисциплін;
- б) сприяння іншим наукам, перш за все гуманітарним, які мають тісний зв'язок з богословськими дисциплінами або зі справою євангелізації;
- в) підтримка літератури, яка надає особливу допомогу в кращому розумінні християнського одкровення, або у продовженні справи євангелізації;
- г) нарешті, більш вимоглива підготовка духовенства та мирян для належного виконання особливих апостольських завдань.

Стаття 85. Для досягнення цілей, встановлених у попередній статті, наступні факультети або інститути *ad instar Facultatis* вже є заснованими та уповноваженими самим Святим Престолом надавати вчені ступені:

- християнська археологія,
- біблійні студії та студії стародавнього Сходу,
- історія Церкви,
- християнська та класична література,
- літургія,
- місіологія,
- духовна музика,

- психологія,
- освітні науки та педагогіка,
- релігієзнавство,
- суспільні науки,
- арабські студії та ісламські студії,
- середньовічні студії,
- східноцерковні студії,
- Utriusque Iuris (канонічне та цивільне право).

Стаття 86. Завданням Священної Конгрегації Католицького виховання є встановлення, відповідно до обставин, спеціальних норм для цих факультетів, так само, як це було зроблено у попередніх Титулах для факультетів священного богослов'я, канонічного права та філософії.

Стаття 87. Факультети та інститути, для яких спеціальні норми ще не є встановленими, також повинні розробляти свої власні Статути. Вони повинні відповідати загальним нормам, встановленим у першій частині цієї Конституції, і повинні брати до уваги особливий характер та мету, властиву кожному з цих факультетів або інститутів.

ПЕРЕХІДНІ НОРМИ

Стаття 88. Ця Конституція набуває чинності в перший день 1980 – 1981 навчального року або в навчальному році 1981 року, відповідно до академічного календарю, який використовується в різних місцях.

Стаття 89. Кожен університет або факультет повинні до 1 січня 1981 року, представити у Священну Конгрегацію Католицького виховання свої власні Статути, переглянуті відповідно до цієї Конституції. У випадку невиконання цього повноваження присуджувати вчені ступені силою самого факту буде призупинено.

Стаття 90. На кожному факультеті студії повинні бути розташовані таким чином, щоб студенти могли отримати вчені ступені відповідно до норм цієї Конституції, відразу ж після набуття цією Конституцією чинності, зберігаючи набуті раніше права студентів.

Стаття 91. Статути повинні бути затверджені експериментально на термін три роки, щоб по завершенні цього періоду, вони могли бути вдосконалені та затверджені остаточно.

Стаття 92. Тим факультетам, які мають юридичний зв'язок із цивільною владою може бути наданий більш тривалий період часу для перегляду своїх Статутів, за умови, що це є потвердженням Священною Конгрегацією Католицького виховання.

Стаття 93. Завданням Священної Конгрегації Католицького виховання є запропонувати зміни, які мають бути впроваджені в цю Конституцію, якщо з плином часу цього будуть вимагати обставини, з тим, щоб ця Конституція могла постійно адаптуватися до потреб Церковних Факультетів.

Стаття 94. Всі існуючі на сьогодні закони та звичаї, що знаходяться в суперечності з цією Конституцією, визнаються як ті, що втратили силу, незалежно від того, чи вони є універсальними чи місцевими, навіть якщо вони гідні особливого або індивідуального згадки. Також повністю скасовуються усі фізичні чи моральні привілеї, надані на цей момент Святим Престолом будь-яким особам, якщо вони суперечать приписам цієї Конституції.

В кінці кінців, це моя воля, щоб ця моя Конституція була встановлена, була чинною та ефективною завжди і скрізь, повністю та цілісно у всіх її проявах, щоб її побожно дотримувались усі, кого вона стосується, незважаючи на будь які протиріччя. Якщо хтось, свідомо чи несвідомо, діє інакше, ніж я постановив, я наказую вважати цю дію як ту, що не має законної сили.

Дано в соборі Святого Петра в Римі, у п'ятнадцятий день квітня, в торжество Воскресіння Господа нашого Ісуса Христа, в 1979 році, першому році мого понтифікату, Іван Павло II.